

Казан шәһәре Совет районы "Күп профильле 181 нче мәктәп"

Апрель-май 2020 ел

«Күкнең жиденче катында»

БУ САНДА:

12 нче апрель-Космонавтика көне

Мәктәп яңалыклары

26 нчы апрель- Г.Тукай бәйрәме

1нче апрель- Көлке көне

12нче апрель-Космонавтика көне!

12 нче апрель - Космонавтика көне - кешелек тарихының истәлекле датасы. Бу көнне космоска кешенең беренче очуы ясалды.

Юрий Гагарин... Космосның батыр йөрәкле Рыцаре, илебезнең данлыклы улы. Кыска гына вакыт эчендә күккә менә, Кояш системасының барлык планеталарын тикшерә, әмма беренче очыш авыр һәм куркыныч була.

-1961 нче елның 12 нче апреле. Бу дата кешелек тарихына мәңгелеккә кереп калды.

Язгы иртәдә көчле ракета жир йөзенең беренче космонавты - Советлар Союзы гражданы Юрий Гагарин белән тарихта беренче "Восток" космик кораблен орбитага чыгарды.

Беренче космик очыш 108 минут дәвам итте. Безнең көннәрдә, орбиталь космик станцияләрдә күп экспедицияләр кылган вакытта, ул кыска булып тоела.

Әмма бу минутларның һәрберсе билгесез нәрсәләрнең ачышы булып тора.

“Кеше галәмдә”.

Зәңгәр күктә кояш балкып, янып тора. Энже нурлар жир йөзенең тамып тора. Куанышып кошлар сайрый агачларда, Әйтерсең лә бүген генә яз башлана. Мондый язлар һәр күңелгә сеңеп калыр.

Алар тагы матурланып кабатланыр. Мәскәү сөйли... Башкалабыз хәбәр итә; Таныш диктор горуруланып сөйләп китә.

- 1961 нче елның 12 нче апреле – Кеше галәм киңлегенә очты бүген!

Шатланмыйча нишләсен соң безнең күңел! Тын да алмый тыңлап торгач диктор сүзен,

Сәеррерәк сизә икән һәркем үзен.

-Кеше галәмдә! Бу нинди яхшы!

Димәк, ул аның ишеген ачты.

Юрий Гагарин – исеме аның.

Ул хәбәр итә биектән барын:

-Таулар, елгалар, шәһәрләр күркәм:

Дала һәм кырлар ямь-яшел үлән.

Ул, галәм гизеп исән-сау төште.

Ни бар соң жирдә кешедән көчле!

Мәктәп Яңалыклары...

Дистанцион укыту режимы

6нчы апрельдән мәктәбебез дистанцион укыту режимына күчте. Дистанцион укыту шартларында мәктәпләрдә дәресләр, дәрестән тыш эшчәнлек 30 минут бара.

Дәресләр 9.00 сәгатътә башлана.

Түбәндәге платформалар һәм ресурслар популяр “Я Класс”, Яндекс дәреслек, РЭМ, Укы.ру, Zoom, Ватсап, “В Контакте” һәм электрон Почта.

Әгәр элек аз тәмин ителгән гаиләләрдә тәрбияләнүче һәм мөмкинлекләре чикле балалар өчен ташламалы туклану оештырылган булса, хәзер дә алар өчен азык-төлек жыелмасы рәвешендә 5 уку көненә 1 жыелма исәбеннән “коры пайкалар” бирелә.

Хәтер китабы

Мәктәбебез Бөек Жинүнең 75 еллыгы уңаеннан, “Хәтер китабы”на сугыш ветераннарын барлап, альбом чыгара.

Анда укучыларның Жинү өчен фронтта һәм тылда көрәшкән әби-бабалары фотосурәтләре, алар турында белешмәләр урын алачак.

Белешмәләрне жыю дөвам итә.

Шулай ук, Жинүнең 75 еллыгына багышлап, Республикабыз күләмендә төрле бәйгеләр уздырыла.

“Жинү откриткалары” проекты

РФ Президентының Идел бие федераль округы буенча вәкаләтле вәкиле башлангычы белән Бөек Жинүнең 75 еллыгына карата “Жинү откриткалар”ы күләмле халык проекты гамәлгә ашырыла.

Откриткалар Бөек Ватан сугышында бөтен халыкның Жинүенә багышланган. Откриткалар тупланмасы даими рәвештә тулыланып тора.

Рәсемнәр һәм коллажлар, аппликацияләр һәм компьютер графикасы - эшләргә башкару стиле төрле, ләкин барлык откриткалар да халкыбызның батырлыгы турында истәлекне берләштерә.

Безнең мәктәп укучылары да бу проектта катнаша, аларга уңышлар телибез!

26 нчы апрель - Габдулла Тукай туган көн

Габдулла Тукай

Габдулла Тукай.

Һәр милләттә йөзек кашы булырдай кешеләр бар. Татар тарихында да андыйлар аз тугел. Ләкин халык язмышында зур үзгәрешләр китереп чыгарган XX гасырға күз ташласак, татар аңына, татар рухына Тукай кадәр зур йогынты ясаган бүтән шәхесне очрата алмабыз. Менә хәзер, инде яңа гасырны ваклаганда, шикләнмичә әйтергә мөмкин: XX гасыр Тукай йолдызлыгы астында уткән, шул йолдыз юлыбызны яктыртып торган.

Ркаил Зәйдулла.

Тукай туган көн - Туган тел көне.

И туган тел, и матур тел,
әткәм-әнкәмнең теле!
Дөньяда күп нәрсә белдем
син туган тел аркылы.
Иң элек бу тел белән
әнкәм бишкәтә көйләгән,
Аннары төннәр буге
әбкәм хикәят сөйләгән.

И туган тел! һәрвакытта
ярдәмәң белән синең,
Кечкенәдән аңлашылган
шатлыгым, кайгым минем.
И туган тел! Синдә булган
иң элек кыйлган догам:
Ярлыкагыл, дип, үзем һәм
әткәм-әнкәмне, ходам!

Г. Тукай

Тукай эзләре буйлап...

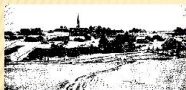
Tatar Today

Укучыларыбыз ясаган рәсемнәр

Тукай – халык баласы, аны халык үстөргән

(Тукайны балачагы)

Кушлавич.
Шәрифә карчык

Өчиле.
Зиннәтулла бабай

Жаек.
Галиасгар (жизнәсе)

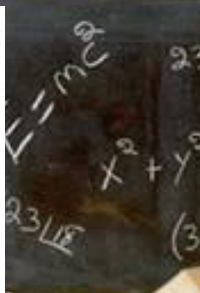
Кырлай.
Сөгъди абзый,
Зөһрә апа

Казан.
Мөхәмәтвәли
һәм Газизә
гаиләсе

Морозов Никита,
5А сыйныф укучысы

Көлке бәйрәме кайчан барлыкка килгән?

Көлке бәйрәме кайчан барлыкка килгән?

Бу традиция борынгы заманнарда язны каршылау бәйрәме булып саналган. Бу көнне кешеләр кышның усал өрәген сурәтләрче карачкыны жырлагәннәр. Аның үлеменә кем гаепле икән белмәсен өчен анда катнашучыларның барысы да маска кигәннәр. Шуннан бирле 1 апрельдә алдау гадәте кергән. Бу көн юмор, көлү, күңел ачу...

1 апрель шаяртулары Россиядә Петр 1 заманыннан бирле билгеле. Бу көнне Россиядә генә түгел, башка илләрдә дә билгеләп узалар.

Англиядә бер-берсенә шаярулы посылкалар жибәрәләр. 1860 елның 1 апрелендә Лондонда бик зур “шаяру” була. Әлеге көнне йөзләгән кеше Тауэрда ак арысланнарны юндыру тантанасына чакыру ала. Тауэр капкасы янында иртәдән кичкә кадәр “тантана” башланганын көтәләр. Ниһаять, башларына барып житә: шаяртканнар икән.

Франциядә берәр кешенә аркасына сиздермичә генә кәгазь балык эләктереп куялар.

Австралиядә көнне кычкырып көлүдән башлыйлар. Иртән иртүк радиодан кукумарра дигән кошның кычкыруы язылган пленканы куялар. Аның тавышы бертуктаусыз көлүгә ошаган.

Германия һәм Австралиядә 1 апрельне уңышсыз көн дип санаганнар. Имеш бу

көндә туган кешенә тормышы барып чыкмый.

Авылларда яңа эш башламаганнар, көтүне дә кумаганнар. Өлкәннәр һәм балачагалар бер-берсен үти алмаслык йомышлар кушып алдалаганнар.

Хәзер дә Россиядә бу бәйрәмне яраталар. “Юмор һәм көлүнең башкаласы” дип Одесса шәһәрен саныйлар. Анда ел саен 1 апрельдә Юморина бәйрәмен үткәрәләр.

Хәзер бу бәйрәм турында белмәгән кеше юк. Халык 1 апрельдә генә түгел, көндәлек тормышта да кешләрнең күңелләрен күтәрәп йөртүче Хужа Насретдин, Алдар кебек үзә тапкыр әкият геройларын тудырган.

Редакциянең адресы:

420101, Казан шәһәре,
Тулпар урамы, 2
Тел. 89050229576

Тираж – 50 экз.

Баш мөхәррир һәм дизайнер:

Габдуллажанова А.Ф.

Редколлегия әгъзалары:

Мәхмүтова Мәдинә, Корчагина Яна,
Вәлиева Диләрә, Мельникова Аделина,
Мәхмүтова Мәликә